

И свака непобожност би згажена и устраши се, одсекоше се руке оних који су чинили неправду и које се простиру на зло, а правда је процветала и плод носила (рађала). Не изгоњаше брзи спорога, нити богати убогога, нити је моћни узимао пределе ближњих, нити је вађен мач силних, нити се крв праведника проливала, нити је постојао зли и глупи говор... А сви са страхом беху као анђели гледани очима оних који долазе и удивљени побожношћу, а сви један према другом (понашали су се) са добрим редом и добрим стидом...“. Константин Филозоф, *Живот деспота Стефана Лазаревића*

Овако је у првој половини XV века знаменити књижевник Константин Филозоф описао време деспота Стефана Лазаревића. За већину историчара то је *Истина* о периоду српске државе, када су се несумњиве вредности уграђивале у европску културу. А шта је истина у савременој Србији?

Многобројни делатници нашег културног простора, који су се вековима искрено борили за очување ћириличног писма и својим делима дали велики допринос богатству српског језика и културе, постају полако заборављени од модерних Срба који својим ставовима и начином живота желе да што пре побегну од свог вишевековног идентитета. Модерно је данас мудровати у изношењу оштре критике према Србији и Србима. Оштро критиковати и што више „демистификовати“ прошлост, јер се „не живи од сећања на прошлост већ треба мислити на бољи живот будућих генерација“. Слушајући многобројне „стручњаке“ или „полуинтелектуалце“, како их је својевремено назвао Слободан Јовановић, стиче се утисак да су Срби само правили грешке у прошлости и да ће тек ове данашње „месије“ Србију увести у европски рај. Грешио Карађорђе, грешио Милош, грешио Никола Пашић, грешили краљ Александар и кнез Павле. Површност, накнадна памет и банализација прошлости, која се посматра кроз призму неолиберализма и идеологије нове европске демократије, главне су карактеристике српских полуинтелектуалаца. По обрасцу строге лаконске искључивости *или с њим или на њему*, чују се паролe типа *или НАТО или блато, Европа или пропаст*

Само ми можемо одвести Србију у окриље наших прагматичних савезника!

Када се проанализира сфера културе у данашњој Србији, може се врло лако закључити да су у равноправном третману према ћирилици и латиници, одавно превагу однели „латинофили“ и да ће у неком будућем Уставу који буду донели представници *Преокрета* стајати да се ћирилицом служе само представници мањине „*када то закон предвиди*“

. Пројекат либералне „Нове Србије“ у којој је патриотизам унапред обележен као ретроградно и антицивизацијско опредељење, презрив однос према ћирилици, ружење народа коме се неуморно придикује на основу догматског односа према „непристрасно донетим пресудама“, „морално и духовно прочишћење“ и „раскид са мрачним деведесетим“. Овакво убризгавање либералне идеологије створило је велики отпор у српском друштву, али истовремено је и „преокренуло“ апатичне и хронично фрустриране интелектуалце, или како их је умировљени владика Атанасије Јевтић духовито назвао *београдчиће*

Будући да су у време Брозове „пентаконтаетије“ и дводеценијског одумирања крхке југословенске идеологије стасавале генерације разноврсних идеолошких стремљења, ушли смо у XXI век са тотално смућеном сликом сопствене стварности, где је вредносни систем толико урушен да се понекад чини да је лакше било Јапану да обнови земљу после цунамија из 2011. године него Србији да обнови свој духовни и културни идентитет. Поставља се врло логично питање, зашто су митском величању бивше југословенске државе склони управо образовани Срби? Зар до данашњих дана нису могли да науче шта једна морално јака држава мора да остави својим потомцима? Познавање историје сведочи да само здраве и утемељене државе, на чврстим моралним принципима, могу да преживе и опстану.

Тешко је разумети како су у једном народу, од средњовековног доба васпитаваном на хришћанском вредносном систему, исказаном само у неколико речи *Боље ти је изгубити главу него своју огрешити душу*

и

Земаљско је за малена царство а Небеско увек и до века

, завладали равнодушност и неосетљивост на неправду, неразумно самопорицање и самопонижавање. Као да су неуморно трудољубље и непроцењив допринос Светог Ћирила и Методија, Светог Саве, архиепископа Данила, монахиње Јефимије, деспота Стефана Лазаревића, патријарха Пајсија, грофа Ђорђа Бранковића, Саве Владиславића, Јована Рајића, владике Његоша, Марка Миљанова, Јована Дучића, Светог владике Николаја Велимировића, Светог Јустина Поповића и многих других, у свести нових људи,

преокреташа

, пали у заборав.

Ћирилица не станује више у земљи Србији. Колико је само невештих изговора за потискивање ћирилице и увођење латинице. Једни се изговарају учењем енглеског језика, други су опет у свету компјутера, па им је „много лакше да пишу латиницом“, трећи су због улагивања западноевропској идеологији толико застранили да се стиде и сопственог културног блага. На улицама српских градова овладали су латинични натписи, рекламе и имена фирми, како страних, што је и нормално, тако и оних домаћих што не би требало да буде нормално. Парадоксално је да се ћирилица више неговала у Брозовој Југославији него у данашњој самосталној Србији.

Од XVIII века многи су владари и политичари забрањивали ћирилицу. Од царице Марије Терезије (1740-1780), преко цара Фрање Јосифа (1848-1916), хрватског бана Ивана Мажуранића, цивилног „протектора“ Босне и Херцеговине Бењамина Калаја па до усташког поглавника Анте Павелића. Аустро-Угарска окупациона власт у Србији донела је 1. јануара 1917. године одлуку о забрани ћирилице у Србији, и у јавном и у приватном животу. Један српски заробљеник у логору у Галицији писао је тим поводом 29. новембра 1917. године у Београд, између осталог, и ово: *„Маро, да ми пишеш српски, јер ја сам Србин па нека дође ма која држава у Србију, ја сам Србин и као Србин ћу да умрем; ако ми српски не пишеш, немој да ми пишеш више!“*

[\[1\]](#)

Међу првим законима клерофашистичке Независне Државе Хрватске био је онај који се односио на забрану ћирилице. Наиме 25. априла 1941. године, само петнаест дана после проглашења независности, донет је следећи закон: 1. На подручју Независне Државе Хрватске забрањује се упораба ћирилице. 2. Ова законска одредба ступа на снагу даном проглашења у „Народним новинама“, а provedeње повјерава се министарству унутарњих послова.

У Загребу, травња 1941. Ова забрана ћирилице у јавној и приватној употреби остала је на снази све до пропасти НДХ, маја 1945. године. Српски народ је у току четворогодишње владавине усташа, прогањан, затваран и изложен правом геноциду због ћирилице и православног вероисповедања. Одакле право било коме, па звао се он и недодирљиви, проевропски и анационални интелектуалац, да превиди и минимизира чињеницу да су служење ћирилицом и припадност православљу били највећи греси Срба хришћана на подручју Независне Државе Хрватске, због чега су и пострадали. Пита нас прошлост: *Срби, зашто сте равнодушни и безосећајни? Зар немате елементарног поштовања према онима који су због свог имена, писма, вере и језика страдали од нововековних Ирода?* Да ли су барем они најодговорнији свесни насиља над културом и традицијом једног народа?

Када се погледа број латинично штампаних дневних новина у Србији (*Данас, Блиц, Курир, Пресс, Ало*),

или латинично обележених телевизијских станица са националном фреквенцијом (Прва српска, Пинк, Авала, Б 92), или се пажљиво прочитају рекламе на билбордима у српској престоници, која се Београд зове, човек би помислио да је у сопственој држави постао мањина. У престолном граду прави се

Преокрет

да се Срби који желе прогрес не зову више Срби већ Срби, а можда и Србијанци, како их иначе зову они који би најрадије да их сабију у дванаест нахија. Либерална политичка групација проевропске Србије, која има озбиљних амбиција да

преокрене

српско друштво своје политичке поруке шаље искључиво „модерним“ латиничним писмом, позивајући се на реч

Истина

. Да њихова истина нема двоструких аршина, и да не прави разлику између *svih ostalih*

и „за све кривих Срба“, вероватно би имали јачу партију истинољубаца. Њихова истина је слична оној за коју је Фјодор Михајлович Достојевски рекао: „Ако би ми неко доказао да је Христос изван истине и ако би се заиста догодило да је истина изван Христа, ја бих радије остао са Христом, него са истином“.

Преко језика, писма и културе најлакше се мења човеков идентитет. Када се заборави језик и уз то се обогати разноврсним компјутерским и интернетским кованицама, долази се у позицију да се *транспарентно хејтују сморови који смарају*, жигошу сви који воле свој народ, Цркву, националне писце, језик и писмокао *мутанти, удбаши, дебеовци, фашисти у хомофоби*

. Зато представници српског народа треба да раде пре свега на обнови и окрепљењу моралних и културних вредности, препознатљивих све до 1918.године у породици зрелих европских народа, а не да ради опонашања прагматизма и јефтиног политикантског маркетинга преокрећу и изокрећу већ поодавно смућен и збуњен народ.

---

[1] <http://www.cirilica-beograd.org/>, Отворена писма *Ако ми српски не пишеш*